

УДК 658

Правдивець Олександр Миколайович

кандидат військових наук,
завідувач кафедри управління
фінансово-економічної безпеки
Науково-навчального інституту
менеджменту безпеки
Університет економіки та права «КРОК»
ORCID: 0000-0001-5242-9683

<https://doi.org/10.25313/3083-7782-2026-4-2>

ПЕРСОНАЛЬНИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ОБЛІК ЯК РЕГУЛЯТОРНИЙ ESG- ТА COMPLIANCE-РИЗИК У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. Вступ. В умовах воєнного стану в Україні забезпечення економічної безпеки підприємств тісно пов'язане з процесами мобілізаційної підготовки держави. Персональний військовий облік трансформується з адміністративної кадрової процедури у важливий елемент регуляторного середовища, що формує комплекс ESG- та комплаєнс-ризиків і впливає на безперервність функціонування підприємств.

Мета. Обґрунтування ролі персонального військового обліку як регуляторного ESG- та комплаєнс-ризик у системі економічної безпеки підприємств та визначення підходів до інтеграції управління відповідними ризиками у систему їх економічної безпеки.

Матеріали і методи. У дослідженні використано методи системного аналізу, узагальнення, структурно-функціонального підходу, ризик-орієнтованого аналізу, а також економіко-математичне моделювання для формалізації регуляторних та мобілізаційних ризиків. Теоретичною основою слугували положення економічної безпеки підприємства, ризик-менеджменту, комплаєнс-менеджменту та ESG-концепції.

Результати. У статті доведено трансформацію персонального військового обліку у важливий елемент системи економічної безпеки підприємства. Запропоновано категорію Military Compliance Risk як інтегральний регуляторний ризик, що охоплює фінансові, юридичні, кадрові, операційні та репутаційні втрати. Розроблено економіко-математичну модель його оцінювання, а також моделі визначення мобілізаційної вразливості та мобілізаційної експозиції підприємства. Сформовано концептуальну модель інтеграції персонального військового обліку у систему економічної безпеки підприємства. Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання запропонованих підходів у системах управління економічною безпекою підприємств для оцінювання мобілізаційних ризиків, удосконалення комплаєнс-контролю у сфері мобілізаційного законодавства та підвищення стійкості їх функціонування.

Перспективи. Подальші дослідження доцільно спрямувати на розроблення прикладного інструментарію оцінювання Military Compliance Risk, цифровізацію процесів управління персональним військовим обліком, інтеграцію відповідних моделей у корпоративні інформаційні системи управління ризиками, а також формування галузевих стандартів управління мобілізаційними ризиками для підприємств.

Ключові слова: економічна безпека підприємства, людський капітал, мобілізаційна підготовка, персональний військовий облік, ESG-ризик, комплаєнс-менеджмент, регуляторні ризики, управління ризиками.

Copyright © The Author(s).

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

Постановка проблеми. У сучасних умовах воєнного стану забезпечення стійкого функціонування підприємств набуває ключового значення для економічної безпеки держави. Підприємства виконують системоутворюючу роль у забезпеченні обороноздатності та функціонуванні національної економіки України, забезпечуючи безперервність роботи енергетичних, транспортних, інформаційних та виробничих систем, від яких залежить стабільність економічних процесів і життєдіяльність суспільства [1; 2]. У зв'язку з цим діяльність підприємств перебуває у тісному взаємозв'язку з процесами мобілізаційної підготовки держави, зокрема з організацією персонального військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів (далі — персональний військовий облік).

У сучасних умовах персональний військовий облік перестає виконувати виключно адміністративну функцію кадрового адміністрування та поступово трансформується у важливий елемент регуляторного середовища діяльності підприємств [3]. Порушення вимог законодавства у сфері військового обліку може спричинити фінансові санкції, кадрові втрати унаслідок мобілізації працівників, а також порушення безперервності виробничих процесів підприємства [4; 5].

Особливої ваги зазначені ризики набувають з огляду на персональну юридичну відповідальність керівників та посадових осіб підприємств за порушення вимог законодавства у сфері військового обліку. Водночас у практиці управління підприємствами персональний військовий облік здебільшого розглядається як вузька кадрова процедура і не інтегрується у систему управління ризиками та економічною безпекою підприємства.

Отже, наукова проблема дослідження полягає у відсутності системного теоретико-методологічного обґрунтування ролі персонального військового обліку як регуляторного ESG- та комплаєнс-ризик у системі управління економічною безпекою підприємств. Попри зростання значення мобілізаційних процесів в умовах воєнного стану, питання інтеграції управління ризиками персонального військового обліку у механізми економічної безпеки підприємств, а також розроблення інструментів їх кількісного оцінювання залишаються недостатньо дослідженими у сучасній економічній науці. Це зумовлює необхідність формування наукових підходів до інтерпретації персонального військового обліку як складової системи управління регуляторними ризиками та економічною безпекою підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика економічної безпеки підприємств є одним із ключових напрямів сучасних економічних досліджень. Значний внесок у розвиток теоретичних засад управління економічною безпекою підприємств зробили О. Ареф'єва [6], І. Бланк [7], О. Кузьмін [8], В. Пономаренко [9]. У сучасній економічній науці значна увага приділяється питанням управління ризиками підприємств та забезпечення регуляторної відповідності діяльності організацій. У цьому контексті важливе значення мають дослідження Авена Т. (Aven T.) [10] та Ренна О. (Renn O.) [11], які розглядають системні ризики та механізми їх управління у складних соціально-економічних системах. Разом з тим у науковій літературі питання організації персонального військового обліку переважно розглядаються у правовому або адміністративному контексті, тоді як його економічний вимір та роль у системі економічної безпеки підприємств залишаються недостатньо дослідженими.

Метою статті є обґрунтування ролі персонального військового обліку як регуляторного ESG- та комплаєнс-ризик у системі економічної безпеки підприємств та визначення підходів до інтеграції управління відповідними ризиками у систему їх економічної безпеки.

Матеріали і методи. У дослідженні використано методи системного аналізу, узагальнення, структурно-функціонального підходу, ризик-орієнтованого аналізу, а також економіко-математичне моделювання для формалізації регуляторних та мобілізаційних ризиків. Теоретичною основою слугували положення економічної безпеки підприємства, ризик-менеджменту, комплаєнс-менеджменту та ESG-концепції.

Виклад основного матеріалу. В умовах воєнного стану діяльність підприємств перебуває у безпосередньому взаємозв'язку з процесами мобілізаційної підготовки держави. Одним із ключових елементів цього процесу є організація персонального військового обліку на підприємствах. Традиційно персональний військовий облік розглядався як адміністративна процедура кадрового адміністрування, спрямована на забезпечення виконання вимог мобілізаційного законодавства. Однак в умовах тривалого воєнного стану його функціональне значення суттєво розширюється. Персональний військовий облік поступово трансформується у важливий елемент регуляторного середовища діяльності підприємств, який впливає на їх операційну стійкість, кадрову стабільність та рівень економічної безпеки [3; 12; 16]. Неefективна організація персонального військового обліку може призводити до формування комплексу взаємопов'язаних ризиків, які мають фінансовий, кадровий, юридичний та операційний характер [10; 11]. Зокрема, порушення вимог законодавства у сфері військового обліку може спричинити застосування адміністративних санкцій, фінансові втрати підприємства, а також створювати юридичні ризики для керівників і посадових осіб підприємства [4; 5]. Водночас одним із найбільш суттєвих факторів ризику є мобілізаційні втрати людського капіталу підприємств. Вибуття ключових спеціалістів унаслідок мобілізації може призводити до порушення технологічних процесів, зниження операційної стійкості підприємства та створення загроз для їх безперервного функціонування [1; 2; 16].

Концептуально взаємозв'язок між регуляторним середовищем, організацією персонального військового обліку та системою економічної безпеки підприємства представлено на рис. 1.

Рис. 1. Модель інтеграції персонального військового обліку у систему управління економічною безпекою підприємства
 Джерело: авторська розробка

Запропонована модель демонструє взаємозв'язок між державним регуляторним середовищем мобілізаційної підготовки, організацією персонального військового обліку на підприємстві та формуванням відповідних регуляторних ризиків для його діяльності. У моделі показано, що ефективність організації військового обліку безпосередньо впливає на рівень регуляторних, кадрових та операційних ризиків підприємства, а також на стабільність функціонування системи економічної безпеки. Відповідно, інтеграція управління цими ризиками у систему економічної безпеки підприємства є важливою передумовою забезпечення безперервності діяльності.

З огляду на комплексний характер можливих наслідків порушення вимог законодавства у сфері військового обліку доцільно розглянути структуру ризиків, які можуть виникати у діяльності підприємств. Системний аналіз цих ризиків дозволяє виділити декілька взаємопов'язаних груп загроз, що охоплюють регуляторний, фінансовий, кадровий, операційний, юридичний та репутаційний виміри функціонування підприємства. Узагальнення основних видів ризиків персонального військового обліку та їх потенційних наслідків для діяльності підприємства наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Класифікація ризиків персонального військового обліку підприємства

Група ризиків	Джерело виникнення	Потенційні наслідки
Регуляторні	порушення вимог законодавства	перевірки та санкції
Фінансові	адміністративні штрафи	фінансові втрати
Кадрові	мобілізація працівників	вибуття ключового персоналу
Операційні	порушення виробничих процесів	зниження стійкості підприємства
Юридичні	відповідальність керівників	адміністративна або кримінальна відповідальність
Репутаційні	невідповідність ESG-принципам	зниження інвестиційної привабливості

Джерело: авторська розробка

Наведена класифікація ризиків свідчить про комплексний характер загроз, що виникають унаслідок порушення вимог законодавства у сфері персонального військового обліку [10; 11; 14]. Поєднання регуляторних, фінансових, кадрових, операційних та юридичних ризиків формує специфічний вид ризику діяльності підприємства, який доцільно розглядати як регуляторний комплаєнс-ризик у сфері мобілізаційного

законодавства. З метою його формалізації та подальшого використання у системі управління економічною безпекою підприємства пропонується використати узагальнену модель оцінювання Military Compliance Risk, яка враховує ключові компоненти можливих втрат та імовірність їх реалізації.

У сучасній практиці корпоративного управління ризику діяльності підприємств дедалі частіше розглядаються у контексті концепції ESG (Environmental, Social, Governance) [14; 17; 18]. У цьому контексті персональний військовий облік може розглядатися як елемент соціального та управлінського вимірів ESG. Соціальний компонент (Social) проявляється через управління людським капіталом підприємства, забезпечення належної організації персонального військового обліку та виконання підприємством мобілізаційних обов'язків перед державою [18]. Управлінський компонент (Governance) пов'язаний із відповідальністю керівництва підприємства за дотримання вимог законодавства, ефективність внутрішнього контролю та функціонування систем комплаєнс-менеджменту [17]. Таким чином, персональний військовий облік можна розглядати як важливий елемент системи комплаєнс-контролю підприємства [13; 17].

Узагальнюючи наведені підходи, доцільно виділити специфічний вид регуляторного ризику діяльності підприємства, який пропонується визначити як Military Compliance Risk (M_{cr}). Під M_{cr} пропонується розуміти інтегральний регуляторний ризик підприємства, що виникає унаслідок невідповідності організації та ведення персонального військового обліку вимогам мобілізаційного законодавства та проявляється у формі фінансових, юридичних, кадрових, операційних і репутаційних втрат [10; 13]. У контексті системи економічної безпеки підприємства M_{cr} відображає потенційний вплив порушень у сфері військового обліку на безперервність виробничих процесів, стабільність функціонування підприємства та рівень його регуляторної стійкості.

Для формалізації цього ризику пропонується використати узагальнену модель:

$$M_{cr} = P \cdot (F + L + O + R) \quad (1)$$

де:

M_{cr} — регуляторний ризик персонального військового обліку;

P — ймовірність регуляторного контролю;

F — фінансові втрати;

L — юридичні ризики;

O — операційні втрати;

R — репутаційні ризики.

Запропонована модель дозволяє оцінювати потенційний вплив порушень щодо організації та ведення персонального військового обліку на економічну безпеку підприємства та узгоджується з принципами міжнародних стандартів управління ризиками та комплаєнсом [12; 13].

Крім того, важливим аспектом управління M_{cr} є оцінювання мобілізаційної вразливості підприємства. Показник мобілізаційної вразливості підприємства (V) це ступінь залежності безперервності функціонування підприємства від наявності працівників, які підлягають призову на військову службу під час мобілізації, та рівня ризику порушення виробничих, управлінських і технологічних процесів у разі їх вибуття. Він характеризує потенційний вплив мобілізаційних втрат людського капіталу на операційну стійкість підприємства, ефективність його управління та здатність забезпечувати виконання критичних функцій у системі економічної безпеки [15; 16].

$$V_i = P_i \cdot S_i \cdot R_i \quad (2)$$

де:

V_i — мобілізаційна вразливість i -го працівника або посади;

P_i — ймовірність мобілізації працівника (залежить від віку, статусу військового обліку, категорії придатності тощо);

S_i — ступінь спеціалізованості компетенцій працівника (складність заміщення);

R_i — рівень резервування або заміності працівника в організаційній структурі підприємства.

Для практичного застосування запропонованої моделі показники, та можуть оцінюватися за шкалою нормованих значень у межах інтервалу від 0 до 1 або за експертною шкалою від 1 до 5 балів. Значення показника визначається на основі аналізу військово-облікових характеристик працівника (вік, категорія придатності, статус резерву), показник відображає рівень спеціалізації компетенцій та складність заміщення працівника, тоді як показник характеризує рівень кадрового резервування відповідної посади. Використання нормованих показників дозволяє застосовувати запропоновану модель для оцінювання мобілізаційної експозиції підприємства та формування управлінських рішень у системі економічної безпеки. Показник зростає, якщо: є висока ймовірність мобілізації; працівник має унікальні компетенції; відсутня можливість швидкого заміщення.

Для подальшого оцінювання пропонується ввести показник мобілізаційної експозиції підприємства. Мобілізаційна експозиція підприємства (M_e) — це інтегральний показник рівня потенційного впливу мо-

білізаційних процесів на функціонування підприємства, що характеризує концентрацію мобілізаційного ризику у структурі його людського капіталу. Вона відображає сукупний вплив критичності посад працівників та їх мобілізаційної вразливості на стійкість виробничих, управлінських і технологічних процесів підприємства [14;15]:

$$Me = \frac{\sum(C_i \cdot V_i)}{N} \quad (2)$$

де:

- C_i — критичність посади;
- V_i — мобілізаційна вразливість;
- N — чисельність персоналу.

Отже, M_e є узагальнюючим показником, який дозволяє оцінити потенційний вплив мобілізаційних втрат персоналу на безперервність функціонування підприємства та його економічну безпеку. З урахуванням викладених підходів персональний військовий облік доцільно розглядати як важливий елемент системи економічної безпеки підприємства, інтегрований у підсистему управління регуляторними та кадровими ризиками [12; 13; 16]. У структурі системи економічної безпеки підприємства управління M_{CR} має забезпечувати виконання трьох основних функцій: ідентифікацію ризиків, їх оцінювання та формування управлінських рішень щодо їх мінімізації.

На етапі ідентифікації здійснюється виявлення потенційних джерел ризику, пов'язаних із порушенням вимог законодавства у сфері військового обліку [12; 13]. Етап оцінювання передбачає аналіз потенційних наслідків реалізації відповідних ризиків для діяльності підприємства. На основі результатів оцінювання формується система управлінських заходів, спрямованих на мінімізацію M_{CR} , серед яких: удосконалення внутрішніх процедур ведення військового обліку; впровадження систем комплаєнс-контролю; підвищення кваліфікації відповідальних працівників; формування кадрових резервів для критичних посад. У контексті системи економічної безпеки підприємства M_{CR} доцільно розглядати як складову підсистему управління регуляторними ризиками. Його ефективне управління передбачає інтеграцію процедур організації персонального військового обліку у систему комплаєнс-менеджменту, внутрішнього контролю та ризик-менеджменту підприємства. Такий підхід дозволяє забезпечити своєчасну ідентифікацію мобілізаційних ризиків, оцінювання їх потенційного впливу на діяльність підприємства та формування відповідних управлінських заходів.

Таким чином, персональний військовий облік у сучасних умовах набуває значення не лише адміністративної кадрової процедури, а й важливого елементу системи управління економічною безпекою підприємства. Інтеграція управління M_{CR} у систему економічної безпеки підприємств критичної інфраструктури сприяє підвищенню їх регуляторної стійкості, зменшенню мобілізаційних втрат людського капіталу та забезпеченню безперервності функціонування економічно важливих секторів національної економіки держави [14; 15; 16].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження дозволило обґрунтувати новий підхід до інтерпретації ролі персонального військового обліку у діяльності підприємств в умовах воєнного стану як регуляторного ESG- та комплаєнс-ризика, що впливає на рівень їх економічної безпеки. Введено у науковий обіг категорію Military Compliance Risk (M_{CR}), яка характеризує інтегральний регуляторний ризик підприємства, що виникає внаслідок невідповідності організації персонального військового обліку вимогам мобілізаційного законодавства. Розроблено економіко-математичну модель оцінювання M_{CR} , яка дозволяє формалізувати вплив фінансових, юридичних, операційних та репутаційних втрат на економічну безпеку підприємства. Запропоновано категорії мобілізаційної вразливості підприємства та мобілізаційної експозиції підприємства, які дозволяють кількісно оцінювати вплив мобілізаційних процесів на стійкість функціонування підприємства. Сформовано концептуальну модель інтеграції персонального військового обліку у систему економічної безпеки підприємства, що відображає взаємозв'язок між регуляторним середовищем держави, управлінням ризиками підприємства та безперервністю його діяльності. Отримані результати дозволяють зробити висновок, що ефективна організація персонального військового обліку має розглядатися як важлива складова системи економічної безпеки підприємства. Теоретична значимість дослідження полягає у розвитку наукових підходів до інтерпретації персонального військового обліку у контексті економічної безпеки підприємства. Практична значимість дослідження полягає у можливості використання запропонованих підходів у системах управління економічною безпекою підприємств. Запропоновані моделі та показники можуть бути використані для: оцінювання мобілізаційних ризиків підприємства; аналізу залежності діяльності підприємства від наявності критичного персоналу; удосконалення систем комплаєнс-контролю у сфері мобілізаційного законодавства; формування внутрішніх стандартів організації персонального військового обліку; підвищення ефективності систем управління економічною безпекою підприємств. Застосування запропонованих підходів дозволяє підвищити рівень

підготовленості підприємств до мобілізаційних процесів, мінімізувати регуляторні та кадрові ризики їх діяльності та забезпечити стабільність функціонування підприємств критичної інфраструктури в умовах воєнного стану.

Перспективи подальших досліджень полягають у розвитку прикладного інструментарію кількісного оцінювання M_{CR} із використанням цифрових платформ та аналітичних систем підтримки управлінських рішень, розробленні методик ідентифікації та ранжування критичних посад з урахуванням мобілізаційних ризиків, а також у формуванні організаційно-економічних механізмів інтеграції управління мобілізаційними ризиками у національну систему забезпечення економічної безпеки підприємств.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ФІНАНСУВАННЯ: Автори не отримували фінансування для цього дослідження.

ЗАЯВА ПРО ДОСТУПНІСТЬ ДАНИХ: Не застосовується.

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ: Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Література

1. Геєць В. М. Економічна безпека України: теорія та практика : монографія. Київ : НАН України, 2019. 336 с.
2. European Commission. Critical Infrastructure Protection Strategy. Brussels: European Commission, 2023. 45 p. URL: <https://commission.europa.eu> (дата звернення: 28.02.2026).
3. Правдивець О. М. Ризик-орієнтований аудит персонального військового обліку на підприємствах в умовах воєнного стану. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2026. № 1 (81). С. 222–228. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2026-81-222-228>
4. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : Закон України від 21.10.1993 № 3543-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12> (дата звернення: 28.02.2026).
5. Про критичну інфраструктуру : Закон України від 16.11.2021 № 1882-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1882-20> (дата звернення: 28.02.2026).
6. Ареф'єва О. В., Кузьменко Т. Б. Економічна безпека підприємства : монографія. Київ : ХНЕУ, 2018. 284 с.
7. Бланк І. О. Управління фінансовою безпекою підприємства: монографія. Київ : Ніка-Центр, 2017. 776 с.
8. Кузьмін О. С., Мельник О. Г. Управління економічною безпекою підприємства : монографія. Львів : Львівська політехніка, 2019. 320 с.
9. Пономаренко В. С. Економічна безпека підприємства : підручник. Харків : ХНЕУ, 2018. 408 с.
10. Aven T. Risk Science and Sustainability: Foundations and Future Challenges. London: Routledge, 2023. 234 p. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003322328>
11. Renn O. Advanced Risk Governance for Systemic Risks. Cham: Springer, 2020. 417 p. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-030-45617-9>
12. ISO 31000:2018 Risk management — Guidelines. Geneva: *International Organization for Standardization*. 2018. 16 p. URL: <https://www.iso.org/standard/65694.html> (дата звернення: 28.02.2026).
13. ISO 37301:2021 Compliance management systems — Requirements with guidance for use. Geneva: ISO, 2021. 52 p. URL: <https://www.iso.org/standard/75080.html> (дата звернення: 28.02.2026).
14. World Economic Forum. Global Risks Report 2024. 19th ed. Geneva: WEF, 2024. 104 p. URL: <https://www.weforum.org/reports/global-risks-report-2024> (дата звернення: 28.02.2026).
15. World Bank. Risk Governance and Resilience Framework. Washington, DC: World Bank, 2022. 96 p. URL: <https://documents.worldbank.org> (дата звернення: 28.02.2026).
16. ISO 22301:2019 Security and resilience — Business continuity management systems — Requirements. Geneva: ISO, 2019. 31 p. URL: <https://www.iso.org/standard/75106.html> (дата звернення: 28.02.2026).
17. OECD. Corporate Governance and Business Integrity: A Stocktaking of Corporate Practices. Paris: OECD Publishing, 2020. 120 p. DOI: <https://doi.org/10.1787/2d0f06f7-en> (дата звернення: 28.02.2026).
18. UN Principles for Responsible Investment (PRI). Principles for Responsible Investment. New York: United Nations, 2006. 32 p. URL: <https://www.unpri.org> (дата звернення: 28.02.2026).

References

1. Heiets, V. M. (2019). *Ekonomichna bezpeka Ukrainy: Teoriia ta praktyka* [Economic security of Ukraine: Theory and practice]. Kyiv: NAN Ukrainy [in Ukrainian].
2. European Commission. (2023). *Critical infrastructure protection strategy*. Retrieved from <https://commission.europa.eu>

3. Pravdyvets, O. M. (2026). Ryzyk-oriientovanyi audyt personalnogo viiskovoho obliku na pidpriemstvakh v umovakh voiennoho stanu [Risk-oriented audit of personal military accounting at enterprises under martial law]. *Vcheni zapysky Universytetu "KROK"*, 1(81), 222–228. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2026-81-222-228> [in Ukrainian].
4. Verkhovna Rada of Ukraine. (1993). *Pro mobilizatsiinu pidhotovku ta mobilizatsiiu* [On mobilization preparation and mobilization]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12> [in Ukrainian].
5. Verkhovna Rada of Ukraine. (2021). *Pro krytychnu infrastrukturu* [On critical infrastructure]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1882-20> [in Ukrainian].
6. Arefieva, O. V., & Kuzmenko, T. B. (2018). *Ekonomichna bezpeka pidpriemstva* [Economic security of enterprise]. Kyiv: KNEU [in Ukrainian].
7. Blank, I. O. (2017). *Upravlinnia finansovoiu bezpekoiu pidpriemstva* [Management of financial security of enterprise]. Kyiv: Nika-Tsentr [in Ukrainian].
8. Kuzmin, O. Ye., & Melnyk, O. H. (2019). *Upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva* [Management of economic security of enterprise]. Lviv: Lvivska politekhnika [in Ukrainian].
9. Ponomarenko, V.S. (2018). *Ekonomichna bezpeka pidpriemstva* [Economic security of enterprise]. Kharkiv: KhNEU [in Ukrainian].
10. Aven, T. (2023). *Risk science and sustainability: Foundations and future challenges*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003322328>
11. Renn, O. (2020). *Advanced risk governance for systemic risks*. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-45617-9>
12. International Organization for Standardization. (2018). *ISO 31000:2018 Risk management — Guidelines*. Retrieved from <https://www.iso.org/standard/65694.html>
13. International Organization for Standardization. (2021). *ISO 37301:2021 Compliance management systems — Requirements with guidance for use*. Retrieved from <https://www.iso.org/standard/75080.html>
14. World Economic Forum. (2024). *Global risks report 2024* (19th ed.). Retrieved from <https://www.weforum.org/reports/global-risks-report-2024>
15. World Bank. (2022). *Risk governance and resilience framework*. Retrieved from <https://documents.worldbank.org>
16. International Organization for Standardization. (2019). *ISO 22301:2019 Security and resilience — Business continuity management systems — Requirements*. Retrieved from <https://www.iso.org/standard/75106.html>
17. OECD. (2020). *Corporate governance and business integrity: A stocktaking of corporate practices*. <https://doi.org/10.1787/2d0f06f7-en>
18. United Nations. (2006). *Principles for responsible investment*. Retrieved from <https://www.unpri.org>

Дата першого надходження статті до видання: 07.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 07.04.2026

Дата публікації: 11.04.2026

Pravdyvets Oleksandr

*Candidate of Military Sciences,
Head of the Department of Management of
Financial and Economic Security
Scientific and Educational Institute of
Security Management
University of Economics and Law "KROK"*

PERSONAL MILITARY ACCOUNTING AS REGULATORY ESG AND COMPLIANCE RISK IN THE ECONOMIC SECURITY MANAGEMENT SYSTEM OF ENTERPRISES

Summary. *Introduction.* Under martial law in Ukraine, ensuring the economic security of enterprises is closely related to the processes of mobilization preparation of the state. Personal military accounting is transformed from an administrative personnel procedure into an important element of the regulatory environment, which forms a complex of ESG and compliance risks and affects the continuity of the functioning of enterprises.

Purpose. Substantiation of the role of personal military accounting as a regulatory ESG and compliance risk in the system of economic security of enterprises and identification of approaches to the integration of relevant risk management into the system of their economic security.

Materials and methods. The study uses methods of system analysis, generalization, structural and functional approach, risk-oriented analysis, as well as economic and mathematical modeling to formalize regulatory and mobilization risks. The theoretical basis was the provisions of economic security of the enterprise, risk management, compliance management and ESG concept.

Results. The article proves the transformation of personal military accounting into an important element of the system of economic security of the enterprise. The category of Military Compliance Risk is proposed as an integral regulatory risk covering financial, legal, personnel, operational and reputational losses. An economic and mathematical model of its assessment, as well as models for determining the mobilization vulnerability and mobilization exposure of the enterprise, has been developed. military accounting in the system of economic security of the enterprise. The practical significance of the results obtained lies in the possibility of using the proposed approaches in the systems of management of economic security of enterprises to assess mobilization risks, improve compliance control in the field of mobilization legislation and increase the stability of their functioning.

Prospects. It is advisable to direct further research to the development of applied tools for assessing Military Compliance Risk, digitalization of personal military accounting management processes, integration of relevant models into corporate risk management information systems, as well as the formation of industry standards for mobilization risk management for enterprises.

Key words: economic security of enterprise, human capital, mobilization training, personal military accounting, ESG risks, compliance management, regulatory risks, risk management.